

TARTALOM

Bevezetés / 11

1. RÉSZ

1. A kérdőíves mintavétel főbb jellemzői / 15
  - 1.1. A kérdőíves felmérés ismertetése / 17
  - 1.2. A megfigyelések területi jellemzői / 17
  - 1.3. A mintába bevont szervezetek ágazati és tulajdonforma szerinti megoszlása / 18
2. A gazdasági helyzet megítélése és a termelés/tevékenység színvonala / 22
  - 2.1. A gazdasági kilátások / 22
  - 2.2. A termelés/a tevékenység színvonala / 23
3. A telephelyi és térségi tényezők / 24
  - 3.1. A telephelyi feltételek / 24
  - 3.2. A térségi faktorok / 25
4. A szakképzettség és a foglalkoztatottság, mint innovációhordozó / 28
  - 4.1. Szakképzettség / 28
    - 4.1.1. A szakképzettség változásainak iránya a múltban / 30
  - 4.2. A foglalkoztatottság várható irányai / 32
    - 4.2.1. A munkaerőhiány területei / 34
  - 4.3. A munkaerőkeresletet befolyásoló tényezők / 35
    - 4.3.1. Szakmai felkészültség / 36
    - 4.3.2. A különböző oktatási szintek ismeretanyagának értékelése / 39
  - 4.4. Szakmai továbbképzés / 40
    - 4.4.1. A szakmai továbbképzés főbb irányai / 42
    - 4.4.2. Az át- és továbbképző tanfolyamok / 44
5. A szervezeti és termelési szerkezet / 45
  - 5.1. Értékesítési és beszerzési kapcsolatok / 45
    - 5.1.1. A külkereskedelmi jogosítványok / 47
    - 5.1.2. A nyelvismeret / 48
  - 5.2. A helyi termelési kapcsolatok / 49
  - 5.3. A termékszerkezet és változásai / 50
    - 5.3.1. A szerkezetváltás formái / 51
      - 5.3.1.1. A licenszvásárlások / 51
  - 5.4. A kutatás fejlesztés bázisai / 52
    - 5.4.1. Kapcsolatok a kutató-fejlesztő intézményekkel / 53
    - 5.4.2. A központi fejlesztési támogatások igénybevétele / 54
    - 5.4.3. A termelés/tevékenység automatizáltsága / 55
      - 5.4.3.1. A számítástechnika jelenléte / 55
6. A gazdasági és a fejlesztési stratégiák / 57
  - 6.1. Az innovációs magatartás megítélése / 57
    - 6.1.1. A szervezetek innovációs képessége / 57
      - 6.1.1.1. Az innováció-fogadás akadályai / 58
  - 6.2. A fejlesztések szempontjai / 59
    - 6.2.1. Az innováció-orientált fejlesztések gazdasági környezete / 61
    - 6.2.2. Az akadályok valósága / 62
  - 6.3. A speciális termelés/tevékenység / 64
  - 6.4. A szervezeti átalakulások / 65
    - 6.4.1. Vegyesvállalatok / 66
      - 6.4.1.1. Az alapítást befolyásoló tényezők / 66
      - 6.4.1.2. Vegyesvállalat alapítási szándékok / 68
  - 6.5. Térség megújító elképzelések megítélése / 70
    - 6.5.1. Innovációs park / 71
    - 6.5.2. Szabad vámterület / 72
7. Osztrák-magyar együttműködés / 73
  - 7.1. A határok megnyitásának megítélése a vállalatok szemszögéből / 73
  - 7.2. Alapvető határ-menti együttműködések / 75
    - 7.2.1. Infrastrukturális együttműködések / 75
    - 7.2.2. Kishatárforgalom / 75
  - 7.3. Az együttműködés létező és tervezett formái az osztrák-magyar kapcsolatokban / 77

- 7.3.1. Üzleti kapcsolatok Burgenlandban működő gazdasági szervezetekkel / 77
- 7.3.2. A legfontosabb ismeretek az osztrák partnerrel kezdeményezett gazdasági kapcsolat esetén / 81
- 7.3.3. A legkedvezőbb lehetőségek a vállalatok számára, osztrák partnerrel kezdeményezett együttműködés esetén / 81
- 7.3.4. Készség osztrák munkaerő foglalkoztatására / 83
- 7.3.5. Készség munkaerő közvetítésére Ausztriába / 85
- 7.3.6. Együttműködések kiépítésének kezdeményezése az elkövetkező három évben osztrák szervezetekkel / 86
  - 7.3.6.1. Az együttműködés tervezett tevékenységei / 87
  - 7.3.6.2. Tervezett vállalkozási működési formák / 88
  - 7.3.6.3. A tőkerészesedés kívánt mértéke az osztrák partnertől / 88
  - 7.3.6.4. A vállalkozás tervezett telephelye / 89
  - 7.3.6.5. A felajánlható üzleti, gazdasági vonzerő / 90
- 7.3.7. Az osztrák gazdasági partnernek, üzletfelek megítélése magyar szemmel / 90
- 7.3.8. Az osztrák-magyar kapcsolatok kialakítását akadályozó tényezők / 92
- 7.3.9. A hivatalos (állami) szervek magatartása / 93
- 7.3.10. Tennivalók a kapcsolatok bővítése érdekében / 94
- 7.4. A Bécs-Budapest Világkiállítás-EXPO 1995 / 95
  - 7.4.1. Az EXPO 1995 témakörei / 95
  - 7.4.2. Részvételi szándék a kiállítók között, a kiállítás helyszínei / 96
  - 7.4.3. A világkiállítás hatása a vállalatra és a térségre / 96

II. RÉSZ

- 1. A mintavétel ismertetése / 97
  - 1.1. Az üzemek földrajzi elhelyezkedése / 98
  - 1.2. Ágazati struktúra / 98
  - 1.3. A megfigyelt egységek a foglalkoztatottak szám alapján / 100
- 2. A gazdasági helyzet / 102
  - 2.1. Az ágazatok és üzemek gazdasági helyzete és a jövő megítélése / 102
  - 2.2. A kapacitások kihasználtsága / 103
- 3. A telephelyi tényezők és az infrastruktúra / 104
- 4. A foglalkoztatási és szakképzettségi struktúra / 108
  - 4.1. Szakképzettség / 108
  - 4.2. A foglalkoztatottság szintjének változásai / 110
    - 4.2.1. A foglalkoztatottság változása a munkavállalók végzettsége szerint / 111
  - 4.3. A foglalkoztatottak képzettségével kapcsolatos elvárások / 113
  - 4.4. A munkaerőfelvétel / 115
    - 4.4.1. A munkaerőfelvétel problémái / 115
    - 4.4.2. A munkaerő-szükséglet és a munkakörülmények összefüggése / 117
    - 4.4.3. A munkaerőállomány bővítésének stratégiái / 120
    - 4.4.4. Az elvándorolt, ill. ingázó munkaerő "visszaszerzése / 121
  - 4.5. Munkahelyi továbbképzés / 122
    - 4.5.1. A továbbképzésekben részt vevők végzettség szerinti csoportosítása / 123
    - 4.5.2. A továbbképzések időtartama / 124
    - 4.5.3. A továbbképzések szervezése és tartalma / 125
- 5. Szervezeti és termelési struktúra / 126
  - 5.1. Vállalati formák / 126
  - 5.2. Tevékenységi- és termelési struktúra / 126
    - 5.2.1. A tevékenységi- és termelési struktúra változásai / 126
    - 5.2.2. Az üzemek termék-, szolgáltatási választékának bővülése / 128
    - 5.2.3. Az innováció a termelő üzemekben / 129
    - 5.2.4. Az automatizáltság foka / 129
  - 5.3. A szervezeti struktúra változásai / 130
  - 5.4. Innovatív technológiák felhasználása / 132
    - 5.4.1. A számítástechnika alkalmazása / 132
    - 5.4.2. Modern kommunikációs technológiák / 133
- 6. A megújítás várható irányai / 135
  - 6.1. Az innovációs magatartás feltételei / 135
  - 6.2. Támogatás és finanszírozás / 138
  - 6.3. Kutatás és fejlesztés / 139
  - 6.4. Az információk, mint az üzemi fejlesztések előfeltétele / 140
  - 6.5. A kül- és belpiaci kapcsolatok / 142
  - 6.6. Értékesítési és forgalmazási formák / 144

- 6.7. EXPO 95 / 146
- 7. Az osztrák-magyar együttműködés / 149
  - 7.1. A határok megnyitásának megítélése az üzemek szemszögéből / 149
  - 7.2. Infrastruktúra, kishatárforgalom / 150
  - 7.3. A megkérdezett üzemek motiváltsága az osztrák- magyar együttműködésben / 152
  - 7.4. Az osztrák-magyar együttműködés létező formáira irányuló alapvető készség / 153
    - 7.4.1. 'Magyar munkaerő foglalkoztatása / 154
    - 7.4.2. Az együttműködések létező és tervezett formái a termelés, gyártás területén / 156
    - 7.4.3. Az együttműködés létező és tervezett formái a kereskedelemben / 156
    - 7.4.4. Az együttműködés létező és tervezett formái az idegenforgalom területén / 157
    - 7.4.5. Az együttműködés létező és tervezett formái a szolgáltatások területén / 157
  - 7.5. A Magyarországgal folytatott együttműködéstől várt gazdasági előnyök / 158
    - 7.5.1. A munkavállalókkal szemben támasztott szakmai igények az osztrák-magyar együttműködésben / 159
    - 7.5.2. A tervezeti vámszabad területtel szembeni várakozások / 159
    - 7.5.3. A határon túli együttműködés kibővüléséből várt gazdasági változások / 160

III. RÉSZ

- 1. Munkaerőpotenciál és szakképzettség / 161
  - 1.1. A munkaerő cseréje / 162
  - 1.2. Kooperáció a munkaerőpiacokon, a munkaerőközvetítő hivatalok együttműködése / 165
    - 1.2.1. Együttműködés a munkahelyek teremtésében, a foglalkoztatás növelésében / 165
  - 1.3. Együttműködés az oktatásban és a képzésben / 166
    - 1.3.1. Nyelvismeret / 167
      - 1.3.1.1. Az alsó-, közép- és felsőfokú iskolák nyelvi képzésének támogatása / 167
      - 1.3.1.2. A nyelvi ismeretek oktatása a szakmai (tovább)képzésben / 167
    - 1.3.2. Az együttműködés lehetőségei az középfokú és felsőoktatásban / 168
      - 1.3.2.1. Az iskolák kooperációja / 168
      - 1.3.2.2. Az egyetemek, főiskolák együttműködése / 169
      - 1.3.2.3. Javaslatok az üzemi továbbképzések területén a kooperációra / 170
- 2. A gazdaság és településhálózat, mint innovációhordozó / 173
  - 2.1. A térségek együttműködésének strukturális feltételei / 173
    - 2.1.1. A közlekedési infrastruktúra javítása / 173
  - 2.2. A gazdasági együttműködések / 174
    - 2.2.1. Az általános és az innovációorientált gazdasági kapcsolatok támogatása és közvetítése / 174
      - 2.2.2.1. Információcsere és tercier funkció bővítése / 175
    - 2.2.2. Együttműködés a környezetvédelemben / 176
    - 2.2.3. Az innovációs aktivitás feltételei és akadályozó tényezői / 177
    - 2.2.4. Motiváció és érdekelttség a gazdasági egységek együttműködésében / 178
    - 2.2.5. A gazdasági együttműködés előfeltételei és lehetőségei / 179
      - 2.2.5.1.. Együttműködés a kereskedelemben / 181
      - 2.2.5.2. A szolgáltató szektorban adódó kooperációs lehetőségek / 181
      - 2.2.5.3. Együttműködés az idegenforgalomban / 182
  - 2.3. EXPO '95 / 183
- 3. A társadalmi kapcsolatok dimenziói / 185
- 4. Egy központi koordinációs szervezet alapítása az osztrák-magyar együttműködés előmozdítására / 186

IV. RÉSZ

- 1. Beschäftigungsstruktur und -Entwicklung / 187
- 2. Qualifikationsanforschungen aus der Sieht der Betriebe / 187
- 3. Personalrekrutierung / 188
- 4. Infrastruktur und Standortfaktoren / 188
- 5. Tätigkeits- und Produktionsstruktur / 189
- 6. Rahmenbedingungen für innovatives Verhalten / 189
- 7. Marktkontakte / 190

8. Weltausstellung-EXPO '95 /191

9. Österreichisch- ungarische Zusammenarbeit / 192

10. Massnahmen / 195